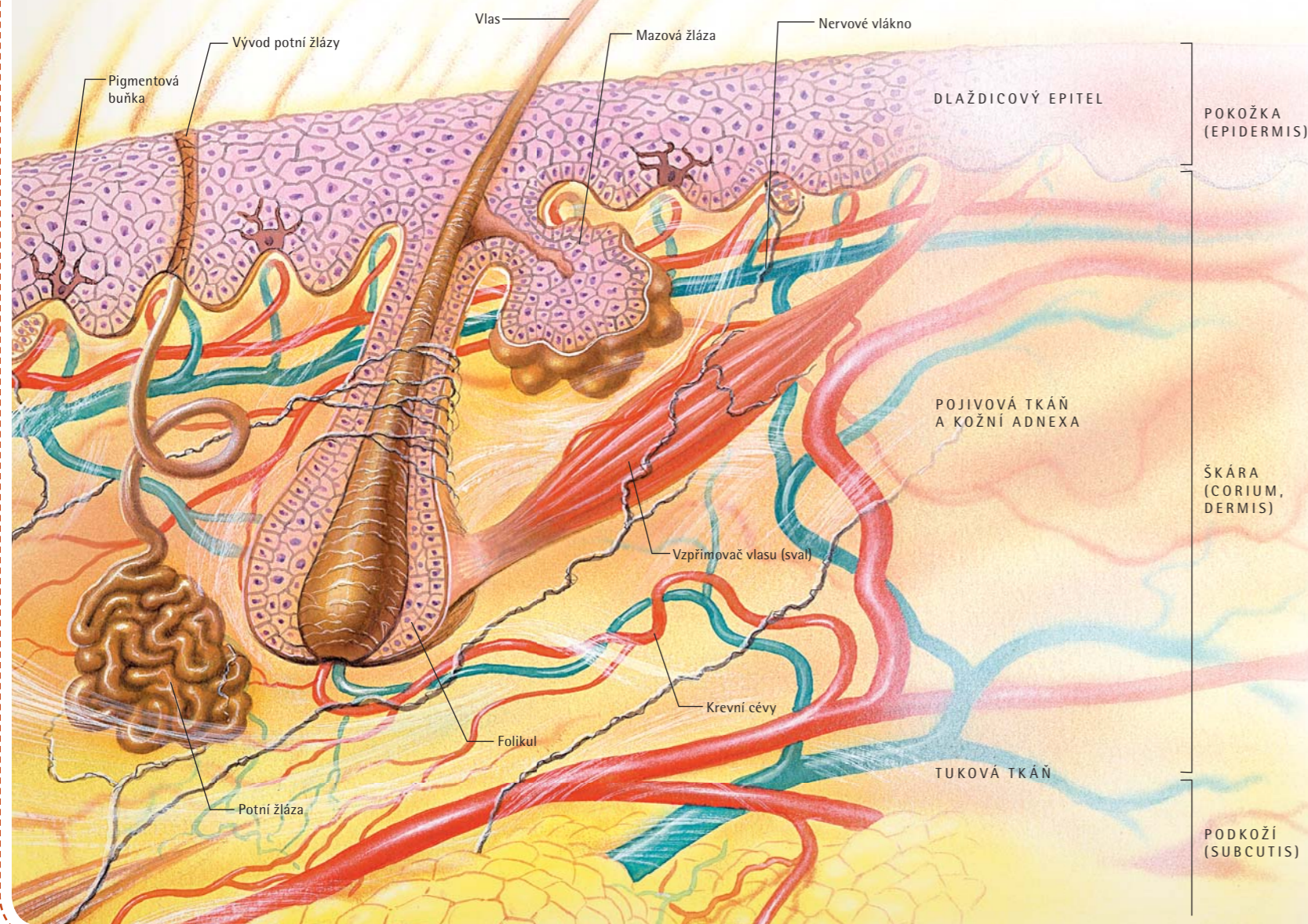

Kůže

ODDĚLUJE A SPOJUJE

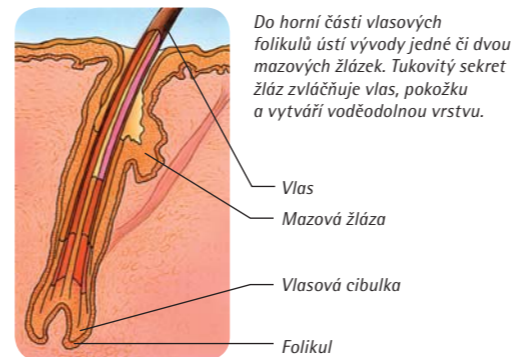
Kůže je orgán, jenž je v přímém kontaktu s vnějším prostředím a chrání organismus před jeho škodlivými vlivy. Prostřednictvím pigmentu chrání před silným slunečním zářením. Pot, jenž je sekretem potních žláz, brání průniku mikroorganismů do těla a mazové žlázy pokožku zvláčňují a zamezují jejímu vysušení. Kůže je rovněž důležitým termoregulačním orgánem, protože potem ztrácíme teplo. Jsou zde uloženy receptory registrující bolest, tlak, chlad a teplo a zajišťující hmat. Prostřednictvím kůže vnímáme milující dotek a laskání, což je nejdůvěrnější způsob komunikace mezi blízkými lidmi.

Vlivem slunečního záření zvyšují pigmentové buňky produkci pigmentu a dochází k opálení pokožky.

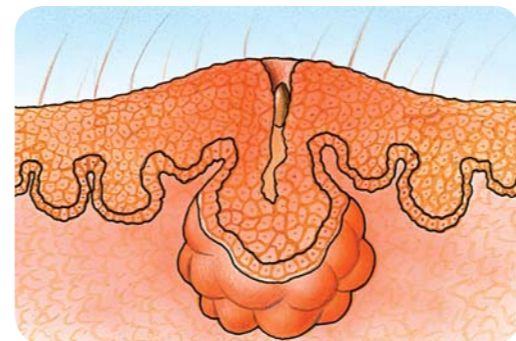

IDENTIFIKACE JEDINCE

Pevnost a pružnost kůže zajišťuje pojivová tkáň škály, jež však své vlastnosti v průběhu stárnutí ztrácí, takže vznikají jemnější či hlubší vrásky. Obrazce papilárních linií (otisky prstů) sloužící k identifikaci osob jsou však na stárnutí nezávislé. Různě uspořádaná nahuštěná vlákna pojivové tkáně ve škáře nadzdvihují epidermis za vzniku charakteristických reliéfů, jež se vyskytují na prstech, dlaních a ploskách. Vzory tvořené oblouky, smyčkami a spirálami jsou u každého člověka jiné. Proto se otisky prstů využívají k identifikaci osob.

Do horní části vlasových folikulů ústí vývody jedné či dvou mazových žlázek. Tukovitý sekret žláz zvláčňuje vlas, pokožku a vytváří voděodolnou vrstvu.

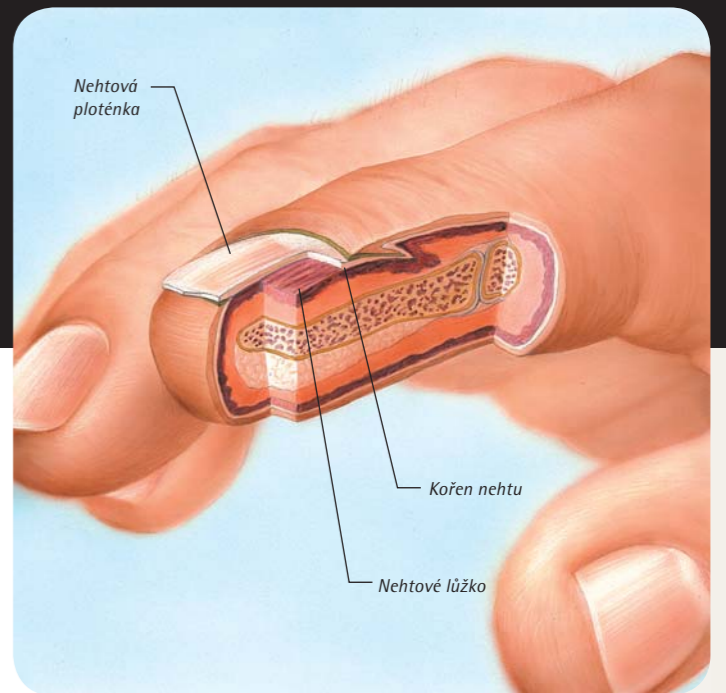

Jestliže se vývody mazových žláz ucpou prachem a kožním mazem, vytvoří se komedony. Pokud se infikují, vzniká akné, jež vyžaduje odbornou léčbu.

VRSTVY KŮŽE

Horní, ochrannou vrstvu kůže, jež se nazývá pokožka neboli epidermis, tvoří buňky vrstevnatého dlaždicového epitelu. Postupně odumírají a nejvrchnější vrstva se odlupuje, nikdy však úplně nezміzí, protože je neustále nahrazována mladšími buňkami. Škára obsahuje mnoho prvků, například síť krevních cév dodávajících živiny, mazové a potní žlázy a nervová zakončení, jež jsou uloženy v pojivové tkáni. Nacházejí se zde také vlasové folikuly. Když je nám zima nebo jsme vzrušení, drobné svaly, vzpřimovače vlasů, se stáhnou a zvednou chlupy, čímž vzniká známá husí kůže. Tento mechanismus přispívá též k udržení tělesné teploty, protože vrstvička vzduchu zachycená mezi chlupy působí jako izolace. Nejspodnější podkožní tkáň uchovává v tukových buňkách zásoby energie. Současně plní funkci tepelné izolace. Její tloušťka se na různých částech těla liší. Nejmohutnější je na břiše a hýždích.

Nehet je tvrdá rohová ploténka pokrývající poslední článek prstu, položená na nehtovém lůžku. Vyrůstá vnějším směrem z kořene, jehož buňky nejsou zrohovatělé. Nehet je ohraničen nehtovými valy. Kořen je viditelný jako bílý poloměsíček u horního valu.

KOŽNÍ DERIVÁTY

Tělo lidského plodu je pokryto jemným ochlupením, které se ztrácí měsíc před porodem. Postupně se objevují též vlasy kštice; obočí a řasy vznikají později. Na hlavě máme průměrně 120 000 vlasů, z nichž 60 každý den vypadne. Jsou však nahrazovány vlasy novými, jež vyrůstají z vlasových folikulů. Barva vlasů závisí na množství pigmentu, který je přítomen v nejmenším množství ve světlých vlasech, v hnědých je ho o něco více a v nejvyšších koncentracích se nachází ve vlasech černé barvy. Jestliže se pigment začíná ztrácet, vlasy bělají a šediví. Může to být průvodním znakem stárnutí.

Mateřské znaménko sestává z pigmentových buněk seskupených v pokožce. Čím více ultrafialového záření na kůži působí, s tím vyšší pravděpodobností se budou rozmnožovat.

Ve velmi teplém počasí nebo po vyčerpávajícím tréninku z nás doslova kape pot. Tělo se tak odpařováním tekutiny snaží zbavit nadbytečného tepla a zároveň vyloučit toxiny.